

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA

și ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi Nrul 1/a
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Lov
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se în-
 napoiază.

Invitare la abonament.

Cu începerea unui an nou, anul al V-lea, de existență al ziarului „Românul”, adresăm on. noștri abonenți de până acum rugarea să binevoiască a-și înol din bună vreme abonamentul pe anul 1915, ca expediarea regulată a ziarului nostru să nu sufere întrerupere. Ne exprimăm totodată speranța, că în noul an, nu numai ne vor rămâne credincioși vechii noștri abonenți, ci vor intra în șirul abonenților și alți numeroși cetitori și prieteni ai ziarului nostru.

Profităm de ocazia aceasta pentru a adresa și on. noștri abonenți restanțierii — institute, ca și patriculari — rugămintea, ca deodată cu abonarea ziarului nostru pe anul 1915, să-și achite și restanțele de abonament din trecut.

Costul abonamentului pentru „Românul” zilnic rămâne și pentru anul 1915 neschimbat:

Pe un an 28.— cor.

Pe jumătate an 14.— cor.

Pe 3 luni 7.— cor.

Pe o lună 2.40 cor.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 40.— franci

Numărul poporal:

Pe un an 4 cor.

Pe jumătate an 2 cor.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 8 franci.

Cererile precum și costul de abonament să se adreseze la: ADMINISTRATIA ZIARULUI „ROMÂNUL”, în ARAD, str. Zrinyi nr. 1/a.

Librăria diecezană din Arad are depozit mare de ornate, prapori și recvizite bisericești (potire, cruci, rîpide, candel, cădelnițe).
 Cereți catalog.

Rugăm abonații noștri cari își schimbă domiciliul, să binevoiască pe lângă noua adresă a ne comunica și cea veche, căci astfel înlesnesc în mare parte munca administrației iar expediarea la noua adresă nu suferă întârziere. E consult să se alăture banda (tășia) sub care s'a expeditat ziarul.

Omul muncii și al datoriei.

Scrisoarea dlui prof. Dr. I. Urban Jarnik.

Poșta de ieri ne-a adus o lungă, dar călduroasă și dragută scrisoare din partea cunoscutului profesor ceh dela universitatea din Praga (Boemia), cel mai bun cunosător și adevărat prieten al Românilor, în care scrisoare distinsul profesor și mult apreciatul nostru prieten cu cunoscuta-i modestie respinge elogiile ce i le aduce presa română dela noi și cea de dincolo pentru serviciile și grija mare față de soldații români din spitalele din Praga și

jur. Lăsăm să urmeze aci în întregime scrisoarea bunului nostru prieten.

Stimată Redacțiune,

Să-mi dați voie de a sta puțin la vorbă cu d-voastră. De bună seamă ați și ghicit că de ce poate să fie vorba.

În zilele din urmă se începe a se face cam mare svon în jurul numelui meu. Scrie „Gazeta”, scrie „Steagul” din București, „Românul” din Arad reproduce măcar în parte cele spuse de jurnalul din Brașov și de foaia din București și mai știți: poate și alte foi se rostesc despre mine în mod din cale afară de măgulitor.

Mărturisesc că lucrul acesta începe să mă cam zăpăcească. Nu doară că aș fi de o modestie atât de mare încât m'aș simți atins de s'ar zice o vorbă două despre o faptă de Doamne-ajută săvârșită de mine, nu!... Dar cele ce, biet, am putut să fac și eu, zău nu sunt vrednice de atâta laudă și de atâtea măguliri.

Dar P. S. Sa episcopul Gherlei se miră și preamărește fapta că întâlnindu-mă cu un soldat român rănit și auzindu-i dorința să poată numi a sa o anume carte de rugăciune, i-am scris în această privință P. S. Sale un răvaș cogeamite de mare, ce fel de merit mă rog e aceasta?

Din contra de câte ori mă ia peana pe dinainte de nu știu când să sfârșesc de scris vre-unui Român sau vre-unei Românce, mi-e teamă ca nu cumva adresatul să se plictisească de atâta potop de vorbe nesăbuite și să nu se supere pe mine.

Singurul lucru care în privința aceasta mi s'ar putea socoti bun, ar putea să fie sânguința mea vădită de a mă deprinde la orice prilej cu folosirea dulcelui graiu român în scris ca nu cumva să pierd și cele puține cele ce am putut să păstrez din vremurile mai bune când puterile mele trupesti și sufletești erau încă nestirbite.

Mi s'ar putea face imputarea că nimeni nu mă oprește să aștern slove negre pe hârtie albă cât ține ziua și poate și noaptea, căci atunci spo-

Sonet.

Ieri ne-ați strivit îndemnul firii
 Ne-ați străjuit comorile străbune
 Și n'ați voit ca 'n inimi să ne tune
 Preoții vestitori ai mântuirii.

Azi cugetul vă umblă pe căi bune
 Și bateți dulce toba înfrățirii
 Căci în mormane sure dorm martirii
 Cari s'au luptat cu oardele nebune.

Dar mâne știe Domnul ce ne-așteaptă
 Ne veți lua mai multe, ba și darul
 Ce azi ni-l dați, siliți, cu mâna dreaptă.

Apoi să fie ce va vrea Chesarul
 Și cei ce cârma țării o îndreaptă
 Dar tot o să schimbăm odat' păharul...

VASILE STOICANEA.

Luptele de lângă râul Ljig.

— Dela biroul de pressă al min. de război. —

În 24 Noemvrie 1914 fu transmis telefonic la trupele segmentului Kolubarei la ost de Lajkovatz—Lazarevatz ordinul următor al comandei armatei a 5-a:

Exprim diviziunii de infanterie pentru perseveranța ei îndârjită și neclintită în luptele vehemente și aprige și pentru curajul ei de atac, cari se arată mereu, admirația mea și a armatei a 5-a. Asta este de comunicat îndată ofițerilor și soldaților. Frank, m. p., G. d. I."

În cele următoare voim să arătăm în ce mod jertfitor a conlucrat regimentul 102 la luptele aceste, cari au fost fără îndoială cele mai sângeroase și grele ale campaniei sârbești și în cari centrul armatei sârbești la Kolubara fu respins cu totul.

Dupăce a fost înfrântă rezistența teribilă a Sârbilor la Drina și Sava, forțele austro-ungare intrară fără încetare în lăuntru țării. Sârbii au făcut, iscusiți cum sunt în retrageri, sute de linii, aranjate una după alta pentru o defensivă îndârjită, au trebuit însă față de înaintarea bine condusă și concentrată a armatelor noastre să fugă prin liniile aceste. În liniile însă, unde puterile lor au încercat a rezista din nou, fură ei respinși totdeauna de elanul puternic al tru-

pelor noastre și părăsiră cu pierderi mari câmpul de bătaie.

Așa înaintarăm noi până la segmentul Kolubarei și a râului Ljig, care este întărit dela natură. Râurile acestea au o lățime de 12—30 de metri, o adâncime de 6—8 de metri, sunt de trecut numai la unele puncte pe vremea uscată, în jurul lor se află mlaștini, malurile sunt prăpăstioase și rupte. Râurile curg pe lângă înălțimile dominante, cari invită așa zicând față de malul celalalt jos la o defensivă.

Pe dealurile aceste majoritatea armatei sârbești, trupe principale ale primului apel, au ocupat linia a doua a rezistenței sale. Ele au trebuit luate.

Era într-o zi frumoasă de toamnă, după o perioadă lungă de ploi, când în 16 Noemvrie trupele diviziunii înaintară pe șesul dela Ub la Lajkovatz. Coloane de cară, lungi de mai mulți kilometri, a locuitorilor de acolo, cari se întorceau acasă, stăteau la dreapta și stânga șoselei. Armata sârbească le-a silit la marginea dealului de a se reîntoarce, pentru a nu avea greutăți cu ele și pentru a ne face nouă dificultăți.

Regimentul Nr. 102 avea să ia calea la dreapta șesului spre Rubribretza, pentru a scuti împingerea întreprinsă de armata noastră spre ost în regiunea spre sud la flancul ei și de a se pune în comunicare cu corpurile de armată vecine, cari înaintară peste Slovatz. Kolubara face, tre-

rul făcut ar fi și mai însemnat, dară par'că tot este o deosebire și mai mare.

Așa este firea mea și se știe vorba aluia: „Nă-ravul din fire n'are lecuire”. În cei vre-o 10—12 ani din urmă după ce în 1904 am alcătuit o Centrală a societăților de înfrumusețare și de păstrare a monumentelor vechi prețioase, mi s'a întâmplat de mai multe ori să fiu față la niște adunări ținute de astfel de societăți. Până azi numărul celor ce s'au alipit la Centrală pentru părțile cu populațiune cehă din Boemia, Moravia și Silezia s'a urcat la 400, rămânând numai vre-o 30 cari deocamdată se mai țin la o parte.

Ca președintele Centralei mă duc uneori în niște comune unde nu pășisem niciodată, cu toate aceste însă, rostesc câteva cuvinte, mi se pare ca și când toți cei de față mi-ar fi cunoscuți de când lumea.

Și tot așa primind de ici-colea vre-o scrisoare românească chiar de nu cuprinde decât puține rânduri mi se pare că cutare persoană mi-e cunoscută și „musai”, cum zic soldații mei răniți, avea interes pentru cele sgâriate de mine. Așa au pățit-o și domnii din redacțiune și-i rog să primească compătimirea mea cea mai mare.

S'apoi altă treabă! Cetitorii foilor citate mai sus, luându-se după cele spuse acolo, își închipuiesc cumcă eu în zilele aceste lepădându-mă de toate daraverile, nu fac alta decât să hoinăresc prin cele vre-o 60 de spitale și lazarete din Praga și dimprejur! Dacă lucrurile stând așa, mai bine să se știe cum stă treaba decât să se lătească despre mine niște vești atât de lipsite de adevăr.

S'ar putea oare așa ceva, luându-se în socoteală vârsta mea înaintată și ce e și mai mult — sănătatea mea sdruncinată? S'apoi nu în toate aceste spitale sunt Români, m'am convins despre aceasta de mai multe ori. Apoi sunt unele lazarete cu niște boale molipsitoare, unde nimenia de pe dinafară nu-i iertat să intre.

N'am de gând să spun pe unde am umblat, pe cine anume am văzut, cu toate că le știu tuturor de nume, îmi iau voie să spun numai cum s'a început colindarea mea.

Intorcându-mă la sfârșitul lui August dela țară, aflai că cu 2—3 zile înaintea sosirii mele a trimis după mine profesorul dela spitalul cel mare. Cică se găsește acolo un soldat român pe care-l chiamă Vazul, singur singurel ca cucul și că, neputând să se înțeleagă cu nime, se găsește într-o stare sufletească foarte desnădăduită. Bănuind ca nu cumva să fie ceva ce nu

sufere amânare, fiică-mea care ca învățătoare a trebuit să se întoarcă la Praga mai de grabă, s'a dus la un tânăr profesor de obârșie Român din Macedonia Dr. George Staca și găsindu-l l-a rugat să meargă d-sa, ceeace s'a și întâmplat.

Aflând despre aceasta n'am erezut de lipsă să merg și eu, neștiind dacă se mai găsesc și alți Români undeva, mi se părea că numai acesta din întâmplare s'a oplotit la Praga. Câteva zile mai târziu mă pomenesc cu o scrisoare din partea chiar a locotenentului regatului Boemiei, principele Francisc Thun, care se roagă să merg la spitalul așezat în așa numita Academia contelui Straka: cică se găsește acolo unul pe care-l chiamă Vâlceleanu, tot singur și mahnit ca vai de el.

Se înțelege că m'am dus numaidecât, în spital m'am întâlnit cu soția principelui care tocmai acolo îngrijea de răniți, cel cu pricina un fecior tare bun nu tocmai rănit, ci bolnav par'că de piept. Puține zile după aceea l-au și mutat în țara lui, Ungaria, și atunci îmi veni în gând Vazul despre care amintisem și m'am dus să-l văd. Când colo, ce să văd! L-au mutat în alt loc fără să fi știut anume unde. În schimb însă un doftor tânăr mie cunoscut îmi vesti cumcă tot în acelaș spital, dar într-o altă secție sunt trei Români într-o singură odaie. Merg acolo și spre bucuria mea tocmai în minutul acesta iată că aduc și pe un al patrulea, deci erau tocmai atâți câți încăpeau în odaia ceea cu patru paturi.

Atunci au început aceste sezători, aceste tăi-

nui și taifasuri, cari mi-au adus mie atâtea plăceri și după cum am văzut și celor patru Românași.

Dar și pe Vazul îmi fu dat să-l văd. Într-o Duminecă după prânz mergând la teatru într'un oraș lângă Praga, trec pe lângă mănăstirea de Saeré Coeur. Văzând steagul Crucii Roșii fâl-fâind de pe acoperișul casei și o listă de răniți atârnată pe poartă, merg acolo și care nume zăresc acolo? Tocmai al lui Vazul, pe care a doua zi l-am și cercetat.

Și la urmă ce să mai zic și despre amintirea cuprinsă în art. din „Steagul” cel din urmă unde se zice cumcă eu aș fi învățat pe Luca să-și însușească meșteșugul de a ceti și de a scrie! Feciorul într'a doua scrisoare a sa care s'a tipărit și ea în „Gaz. Transilvaniei” spune lămurit cum s'au petrecut lucrurile: lui, vezi bine, i-a fost rușine de mine că ei, niște feciori zdraveni și cu mintea sănătoasă și ageră, „musai” să aștepte până vin eu să le scriu răvașele. „Atâta tot și lada în pod”, după cum spune Românul.

Nu știu dacă se potrivește acest răvaș al meu să găsească loc în stîmăta foaie, dacă da, bine, dacă nu, apoi stim. redacțiune va ști ea ce să facă: să o arunce în adâncimea coșarei redacționale și acolo să-i putrezească ciolanele, ne-chibzuțului și nemernicului ce este!

Am zis și mântuit, cum zic Latinii, sufletul meu.

Dr. Ioan Urban Jarnik
din Praga.

Jertfa Românilor pentru tron și patrie!

Lista soldaților Români din comuna PETIGD, cercul pretorial
Tinca, comitatul Bihor, pe câmpul de luptă.

Moisiu Jiteró, are 3 copii
Nicolau Broștean
Teodor Broștean, are 2 copii
Lazar Jiteró, are 3 copii
Crăciun Dumitraș, are 1 copil
Teodor Bront, june, (rănit)
Moisiu Pante, are 1 copil
Demetriu Pante, are 2 copii
Vasiliu Tocuț, are 1 copil

10 Vasiliu Jiteró, are 3 copii
Teodor Popa, are 1 copil, (prins)
Nicolau Pante
Nicolau Popa, are 1 copil
Nicolau Popa, are 4 copii
Petru Popa, are 2 copii
Georgiu Gavra, are 1 copil, (rănit)
Pavel Flore, are 1 copil
Lazar Flore, june

când pe lângă satele Lajkovatz-Rubibretza, un cerc lat din nord spre vest, unde se revarsă între cele două sate din sud râul Ljig.

În decursul pregătirii luptelor regimentul mai capătă comanda, de a trece în 17 Noemvrie Kolubara, de a câștiga teren până la dealurile dela Pridvoritza (ca 2 chilom. spre sud) și de a înainta în fine cu aripa dreaptă la atac spre ost, împotriva satului Celije.

Trecerea Kolubarei, umflată prin ploii, fu foarte grea, cu toate că vremea era frumoasă. Pionierii bravi ai regimentului nostru lucrară frumos. Însă șase ore trecură până ce regimentul, om după om, trecu bratele cele două ale Kolubarei, cari formează aici o insulă pe punțile clădite. În timpul, când ultimele detașamente ale reg. trecură râul, batalionul al 4-lea de câmp (căpitanul Joh. Zivic), care se află la aripa dreaptă, a ajuns deja dealurile dela Pridvoritza. Alături de batalionul Zivic luptă batalionul al doilea de câmp (căpitanul Rudolf Sommer). La aripa dreaptă a regimentului înaintă jumătatea batalionului, al treilea de marș (căpitanul Iulian Slavik). Batalionul al treilea de câmp (căpitanul Felix Obertimpfle) urmă ca rezervă. Regimentul a trebuit să treacă nenumărate garduri, făcute din lături, cari scut nu dau, cari ne împiedecau însă mult în focul dușman. Contrarul, care ținu ocupate dealurile la Cuk, situate după râul Ljig și care s'a fost îngropat în șanțuri, sigure de șrapnele, întocmite cu scări, cu borți rotunde mici de tot pentru a împușca din ele, avea o pozițiune foarte bună, dominantă, așa ca într'un castel, din care împușca foarte mult, pe când regimentul nostru trebuia să atace pe șes. Cu tot focul bine ținut al infanteriei și artileriei, înaintă regimentul ca pe locul de exerciții. Era o privire admira-

bilă! Multumită înaintării impulsive a batalionului Zivic pe coasta dealului, atacul, care începuse pe toată linia la orele 2 după amiază, progresă până la amurg până la râul Ljig.

Noaptea fu petrecută aproape de tot de dușman — circa o sută de pași — lângă râul Ljig, unde regimentul se îngropă. La orele 8 seara începu o ploaie aspră. Trupele, cari au fost angajate dela 6 ore 30 dimineata fără odihnă și menaj, nu se putură odihni nici acum cum se cade. Ele au mâncat o conservă de carne și fură gata de a respinge un atac dușman.

Seara ajunse comanda la regiment de a trece a doua zi la orele 6.30 cu frontul larg râul Ljig și de a continua atacul comandat în direcțiunea de mai înainte. În amurgul dimineții de 18 Noemvrie căpitanul Slavik al batalionului la aripa stângă pornise cu un comandant de companie (locotenent Karl Procházka) și cu fostul tambor Vrba, care era iscusit în ale războiului, ca să se informeze despre un punct potrivit de trecere. Asta a fost o întreprindere destul de primejdioasă, fiindcă batalionul a fost atins de focul dușman de pe dealul Cuk încă noaptea. Râul Ljig aici, aproape de revărsarea în Kolubara, era foarte lat și n'a putut fi trecut. Se găsea însă aproape de revărsare un trunchiu de 10 m. pus peste râu, uitat, se vede, de Sârbi. Prima linie a șanțurilor formidabile dușmane fu desartă. Și a doua fu părăsită de dușman. Deabia pe vârf patrula fu primită de un foc violent din dealurile apropiate, 600 pași din ost.

Repede batalionul fu dirijat tot pe calea făcută de patrulă, și ocupă dealul Cuk de cea-laltă parte a liniei Kolubara-Ljig, la început într-o linie mai rară, după aceea mai deasă.

Așa cum a fost silit dușmanul ziua trecută prin împingerea batalionului Zivic, de a părăsi dimineata pozițiunile sale extraordinar de tari, așa a fost acuma jumătatea batalionului Slavik nu numai pentru regimentul său ci și pentru regimentul vecin, care a fost comandat la atac din stânga, baza de operațiune (scutul) la trecerea grea a râurilor Ljig și Kolubara. Noi vedem aici un exemplu al unei comande inițiative, jertfitoare, în ramura unei comande, ceea ce s'a putut observa în decursul campaniei mereu.

Regimentul vecin trecu Kolubara pe pontoane, restul regimentului 102 prin vaduri adânci și pe punți improvizate.

Către 11 ore dimineata sosește pe Cuk fruntea trupelor căpitanului Wessely și se desvoltă încet de-a stânga jumătății de batalion a lui Slavik. Dușmanul ce se afla în fața noastră, e oprit de focul nostru și nu cutează de a împiedeca prin un contra-atac trecerea trupelor noastre. Până la 5 ore după amiază n'a trecut râul nici măcar întâiul batalion destinat pentru asaltul asupra lui Vracebrdo. Acest regiment, asadară, nu poate începe atacul, și regimentul de infanterie Nr. 102 se îngroapă în șanțuri pe înălțimile din vestul lui Ljig. În acest timp sosește pe înălțimea Cuk viteazul comandant al brigăzii noastre, coloneul Hausmann cu ștabul său și ocupă aici o poziție definitivă, îndată după linia de tiralieri și cu tot focul nimicitor al infanteriei și șrapnelelor dușmane, pe această înălțime ce oferia o priveliste încântătoare. Trupele suferă mult în urma vremii umede — căzuse omăt — sunt însă sănătoase și voioase.

(Sfârșitul în nrul viitor).

- Pavel Tocuț, are 3 copii, (rănit)
 20 Georgiu Dumitraș, are 2 copii, (rănit)
 Ilie Opre, are 1 copil, (rănit)
 Ioan Husariu
 Georgiu Drăgan, june
 Mihail Popa, june
 Ilie Corne, are 1 copil
 Ioan Popa, june
 Lazar Popovici, june, (rănit)
 Ioan Popa, june
 Opre Demetriu, june
 30 Opre Moisiu, june, (rănit)
 Ioan Tocuț, june
 Drăgan Crăciun
 Ioan Ellenesh
 Flore Broștean, are 1 copil, (rănit)
 Moisiu Broștean, are 2 copii
 Georgiu Pante, are 2 copii, (bolnav)
 Costa Vidican, are 2 copii
 Demetriu Dehelean, are 3 copii
 Ellenesh Flore, are 4 copii
 40 Iosif Trippe, are 3 copii
 Mihail Vidican, are 5 copii
 Moisiu Vidican, are 4 copii
 Flore Coș, are 1 copil, (mort)
 Ioan Coș
 Nicolau Mistor, are 1 copil
 Ioan Popa, june
 Iosif Dan, are 1 copil
 Nicolau Dan, june
 Ioan Iferdian, are 2 copii
 50 Moisiu Iferdian
 Ilie Popa, are 1 copil
 Ioan Herman, june
 Nicolau Husariu, are 5 copii
 Ioan Mara, june
 Teodor Marincas, are 1 copil
 Demetriu Avram, june
 Teodor Avram, june
 Crăciun Todoran, june, (rănit)
 Demetriu Cernó, june
 60 Petru Coste, june
 Stefan Coste, june
 Mihail Coste, june
 Teodor Coste, patru frați, june
 Ilie Brebe, june, (rănit)
 Nicolau Dumitraș
 Demetriu Dumtraș, june
 Teodor Vidican, june
 Moisiu Dumtraș, june
 Vasiliu Ciorba, june
 70 Fiteró Ioan, june
 Hira Mitru, are 1 copil
 Mihailu Baghiu, are 3 copii, (rănit)
 Ioan Popa, june
 Flore Vidican, june
 Teodor Nyistor, are 1 copil
 Vidican Pavel, are 1 copil, (rănit)
 Pavel Popa, june
 Georgiu Ban, june, (rănit)
 Ioan Luncan, june
 80 Vasiliu Golumbas, june
 Guț Mihailu, june
 Demetriu Cernó, june
 Lazar Vidican, june
 Nicolau Popa, june
 Ioan Hira, are 3 copii
 Nicolau Popa, are 2 copii
 Demetriu Popoviciu, are 1 copil
 Petru Rottar, are 3 copii
 Lazar Tacuț, are 3 copii

Comunicat prin: Georgiu Cherecheșiu,
preot ort. rom.

Scandal în camera bulgară.

Politica bulgară stupidă. — Generalul Pau în Bulgaria.

Sofia, 11 Martie.

Zilele trecute camera bulgară a discutat și primit la prima citire proiectul de lege pentru a se da recompense personalului sanitar care e însărcinat cu îngrijirea prizonierilor macedo-bulgari și asigurările familiilor lor în caz de accident.

Postul ministrului democrat Takeff a cerut să se amâne chemarea rezerviștilor cari trebuie să se prezinte la 15 c. din cauza multelor boale contagioase aduse de prizonierii macedo-bulgari; 16 o-rașe ar fi contaminate.

D. Radoslavoff spune: „Noi am cerut Austro-Ungariei să ne predea pe acești nenorociți și asta

conduși de sentimente frățești. Chiar guvernul austro-ungar nu știa atunci că sunt atinși de tifos exantematic. Ividu-se, însă, am rugat imediat pe guvernul austro-ungar să înceteze pentru un timp cu trimiterea lor. Am luat la timp toate măsurile în contra holerei de care ne temeam, dar s'a ivit tifos. Nu puteam să nu cerem pe acești nenorociți victimele politice noastre stupide. (Aplauze).

La acuzările că chiar în armata activă ar fi cazuri, ministrul de război a răspuns că primește săptămânal rapoarte asupra situației sanitare și declară că nu există epidemie printre soldați. Se spune însă, că mai ales în Rusciuk epidemia ar fi luat proporții. Mai alaltăieri a murit chiar victimă a datorie, doctorul Popoff și un felcer din personalul prepus la îngrijirea prizonierilor.

Marti a fost un mare scandal în cameră cu discuția legii militare penale. Fostul ministru democrat Takeff și actualul ministru de justiție Popoff s'au insultat.

Vice-președintele a cerut excluderea dlui Takeff pentru două zile din incinta parlamentului.

D. Mileff deputat a observat că mai întâi d. Popoff, ar fi insultat pe d. Takeff numindu-l gamin.

Președintele a cerut asemenea excluderea tot pentru două zile și a dlui Mileff. Tumultul a fost atât de mare, încât s'a suspendat ședința.

La plecarea generalului Pau din Sofia președintele voluntarilor din războiul din 1877 Grigore Naidenoff printr'un discurs foarte înflăcărat i-a urat: Drum bun, în numele veteranilor bulgari.

Discursul dlui Naidenoff a fost primit cu strigăte de „Vive la France”! Hurrah!

Generalul răspunse „Vive la Bulgarie”!

La punerea în mișcare a trenului urale prelungea au străbătut văzduhul. Pau agitându-și șapca și-a luat rămas bun. Dânsul și-a exprimat dorința de a reveni la Sofia pentru un timp mai lung.

Afară de corpul diplomatic al țărilor aliate, la gară a fost secretarul general dela externe, câțiva generali, profesori universitari, persoane din colonia rusă și multe persoane marcante din Sofia, atât orășeni cât și orășene.

St.

Partidul independist împotriva naționalităților.

Românilor să nu li se dea drepturi!

— Comunicarea profesorului Apáthy. —

Arad, 13 Martie.

Reproducem mai la vale câteva pasagii dintr'o comunicare a cunoscutului profesor șovinist Apáthy din Cluj, pentru ca astfel cu mai multă claritate să se evidențieze „sinceritatea” partidului independist, al cărui mare luptător este și numitul profesor, care partid de ani de zile bate darabana mare chemând pe toți locuitorii acestei țări în tabăra lui, „sub flamura pe care stă scris cu litere de aur: dreptate, egalitate și frățietate”.

Iată ce a spus între altele d. Apáthy, după cum aflăm aceasta din coloanele ziarului „Ujság” din Cluj (nrul 68 din 10 Martie n. a. c.):

„...Partidul independist trebuie să se împotrivescă tendințelor de a se premia naționalitățile în mod special pentru faptul că nu s'au făcut trădătoare și trebuie luptat și împotriva acelor, cari dau mână de ajutor la aceste tendințe speciale...”

Apáthy vorbește apoi despre scrisoarea deschisă a lui Tisza către Mețianu și despre recentele ordinațiuni ale ministerului instrucțiunii, cari stabilesc limba catechizațiunii naționalității respective în școlile economice de repetiție.

Admite și conferențiarul, că atitudinea din vremea din urmă a Valachilor (Oláhok) a făcut să se schimbe întrucâtva vechea neîncredere față de ei. Inșă asta nu poate fi motiv pentru ca ei să fie împărtașiți de favoruri speciale....

Apáthy critică apoi faptul dacă ministrul cultelor a procedat oare legal lansând recentele ordinațiuni, pe cari conferențiarul le comparează cu calul troian. Faptul că catechizațiunea se face în limba maternă a naționalităților, introduce în școală tendințe cari sunt în contrazicere cu legea lui Apponyi....

(Conferențiarul vrea să spună, adecă, că faptul acesta zădărnicește maghiarizarea prin școală, adecă scopul nobil al legii lui Apponyi. — N. Red.)

Neutralitatea Italiei.

Comunicatul publicat în Germania despre politica Italiei în raport cu cele două puteri imperiale.

Ziarul vienez „Neue Freie Presse” scrie: în mai multe ziare din Germania, cari au sosit ieri aci, s'a publicat comunicatul dela vale despre politica de neutralitate a Italiei și despre raportul acestui regat cu puterile imperiale aliate:

„Găsim în unele ziare indigetări, mai mult sau mai puțin precaute, despre raporturile italo-austro-ungare. E suficient, dacă spunem, că după cunoștințele noastre aceste raporturi nu s'au înrăutățit chiar după cum ar reieși din unele ziare italiene, ci mai mult tratativele vor duce la calea unei înțelegeri, care de sigur nu va duce la scop în 24 de ore, nefiind vorba de un simplu da sau ba, ci despre discutarea anumitor propuneri.

Fără să cădem într'un optimism exagerat, putem privi continuarea tratativelor în speranță că se va ajunge la o înțelegere”.

Impresia în cercurile diplomatice.

După cum se anunță din Roma ambasadorul german principele Bülow a avut Mercuri în palatul Braschi o convorbire de o jumătate de oră cu primul ministru Salandra.

Părerea cercurilor diplomatice din Roma despre hotărârile privitoare la raportul Italiei cu cele două puteri imperiale e următoarea:

Situația încă nu e clarificată. Persistă însă speranțe că tratativele reluate între principele Bülow și primul ministru italian au de scop să reguleze și să asigure raporturile dintre Italia și cele două puteri imperiale.

Impresia în cercurile parlamentare italiene.

Pe culoarele camerei parlamentului italian, de pe Monte Citorio, s'au răspândit în legătură cu evenimentele diplomatice păreri, pe cari „Tribuna” și „Giornale d'Italia” le declară de exagerate.

Radicalii din camera italiană au convocat o adunare a tuturor grupurilor din stânga extremă.

Liberalii din centru voiesc deasemenea să convoace o adunare, în care să se facă orientări asupra situației extreme.

Franta preventoare față de Italia.

Ziarul parisian „Le Temps” se arată deodată foarte darnic față de Italia. El le îmbie Italianilor insula Corsica cu o rectificare de graniță în Tunis până la Golful Hammed și cu regiunea Obok la Marea Roșie.

Impresia în Paris.

Pressa franceză se ocupă amănunțit și într'un ton foarte agitat cu regularea raporturilor dintre Italia și puterile imperiale.

Fostul ministru Hanotiaux scrie:

Puterile, cari dau ajutor Franței sunt bine-venite. Ele vor avea o parte mai mare la împărțirea prăzii, căci prin participarea lor la războiu își merită de sigur răsplata. Doresc însă ele să rămână neutrale, Franța nu va avea nimic de obiectat împotriva lor.

„Le Temps” scrie:

În momentul, în care pentru Turcia au bătu orele sortii. Italia are mari interese în joc. Neintervenția Italiei în războiu nu va influența rezultatul războiului. Va sta însă Italia departe de conflicte, în acest caz va renunța și la avantajele.

Presa italiană și acțiunea din Dardanele.

Roma. — Toate ziarurile comentază viu operațiunile franco-engleze în Dardanele. Ziarul „Tribuna” zice, că întreprinderea este foarte anevoioasă și reușind ar putea avea rezultate politice însemnate pentru apărarea Turciei și asupra situațiunii în Balcani.

„Giornale d'Italia” scrie că operațiunile de până acum s'au făcut cu pierderi foarte mici, dar de ce intră mai înăuntru strâmtoarei pericolul este mai mare.

Ziarul „Idea Nazionale” afirmă că cu toată superioritatea artileriei flotei, capitulațiunea forturilor centrale și septentrionale nu e nici ușoară, nici apropiată.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — În Polonia rusească și în Galiția occidentală situația trupelor noastre în pozițiunile ce le-au ocupat mai recent, s'a consolidat și mai mult. Dușmanul și-a repetat atacurile.

La Inowłodz lângă Pilița artileria noastră, după o scurtă, dar violentă luptă de artilerie a redus la tăcere mai multe baterii dușmane.

În Carpați, dealungul drumului Cisna—Baligrod, trupele noastre, după o luptă disperată au ocupat o localitate și a curățit de dușman în cursul zilei pe un viscol cu ninsoare deasă, înălțimile din vecinătate. Într'aceea în sectorul vecin a eșuat un atac puternic al dușmanului, îndreptat dinspre apus.

În celelalte fronturi din Carpați, precum și în Galiția sudestică n'a avut loc nici un eveniment mai deosebit, dămuind viscolul cu zăpadă întreagă ziua.

Spre nord dela Cernăuți e deasemenea liniște.

Pe câmpul de războiu din sud de o vreme mai îndelungată nu s'a întâmplat nimic. La granița Muntenegrului au avut loc în unele locuri hătuiele neînsemnate.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: Pe câmpul de războiu din Apus: Două vase dușmane de linie, însoțite de câteva torpiloare, au dat ieri asupra Westendei peste 70 de împușcături fără ca să pricinuiască vre-o pagubă. Când au deschis focul bateriile noastre, escadra dușmană s'a depărtat.

Englezii, cari au ocupat Neuve Chapelle au avansat azi noapte în mai multe direcții, dar i-am respins. Am respins ieri și atacurile mai slabe ale Englezilor făcute spre nord dela Neuve Chapelle. Lupta în această regiune continuă.

În Vosgi s'au desfășurat numai operațiuni în proporții mai mici, dănuind viscole puternice.

Pe câmpul de războiu din est: Spre nord dela pădurea Augustow i-am bătut pe Ruși și numai prin o retragere în grabă spre Grodno au scăpat de nimicire totală. Aci am capturat peste 4000 Ruși, între ei 2 comandanți de regiment și 3 tunuri și 10 mitraliere. Și din regiunea Augustowului a început dușmanul să se retragă spre Grodno.

Atacând noi spre nordvest dela Ostrolenka am capturat 3 ofițeri și 220 soldați ruși.

Spre nordvest și nord dela Prasnîs atacurile noastre au avansat. Aci am făcut ieri peste 3200 de prizonieri.

Rușii își atribue în comunicatele lor oficioase două mari biruințe, la Grodno și Prasnîs, și după cum spun ei au bătut și au nimicit în ambele bătălii câte două corpuri de armată germană. Dacă comandamentul suprem rusesc de fapt a fost de părerea aceasta, atunci evenimentele zilelor din urmă de sigur l'au făcut să aibe o altă concepție despre forța trupelor noastre. Atacul lor pornit prin pădurea dela Augustow, pe care l'au anunțat atât de elogios a eșuat în curând. Că ce au experimentat acolo trupele ce au înaintat se vede și din primele propoziții ale comunicatului nostru de azi. Retrăgându-se trupele noastre deocamdată la Prasnîs, ele acum iarăși se găsesc la 4 chilometri depărtare spre nord dela acest oraș. De când am ieșit din oraș am capturat pe câmpurile de zăpadă dintre Vistula și Orzyc 11460 Ruși.

A doua notă a Statelor-Unite către Anglia și Franța

Frankfurt. — După o știre din Washington secretarul Bryan a adresat o a doua notă către Anglia și Franța. America în aceasta a doua notă protestează împotriva blocadei inefective. Nota e scrisă într'un ton prietenesc, dar persistă hotărât pentru dreptul său ca să-și poată desfășura comerțul liber cu fiecare stat. Admite restrângerea navigației numai încât privește aceste articole de contrabandă. Se așteaptă cu mult interes, ce vor răspunde statele triplei alianțe la aceasta a doua notă a Americii.

Anglia trimite trupe pentru înăbușirea revoluției din Portugalia.

Paris. — Două crucișătoare engleze au sosit din Gibraltar la Tajo unde au debarcat trupe, Anglia, se pare, că dorește să înăbușe revoluția din Portugalia și așa să apere guvernul portughez aliat ei.

„În pragul unor mari evenimente”.

Zürich. — Corespondentul de război al lui „N. Z. Z” de pe câmpul de luptă din vest comunică ziarului său:

Actuala dispoziție mai bine poate fi caracterizată prin șirele pe cari le citez din scrisoarea unui medic militar:

„Încă nu știu — scrie medicul — mă vor trimite oare în Flandria, în Picardia, în Argonne, în Lotharingia, sau în Alsacia, ori probabil în Turcia, în Serbia, în Muntenegru, în România, în Bucovina sau în Rusia”. Într'adevăr aici toți sunt de credință, că stăm în pragul unor mari evenimente. Pretutindeni se vorbește despre „marea ofensivă”, prin care Germanii vor trebui alungați din Franța și Belgia. Persoane afirmativ bine informate spun, că aceasta a declarat-o însuș generalul Joffre într'o convorbire privată.

Un pretins acord anglo-rus.

Roma. — Ziarul „Corriere d'Italia” primește din Paris știrea că din sursă demnă de încredere se afirmă că mai înainte de a începe acțiunea flotei franco-engleze împotriva Dardanelor a intervenit un acord anglo-rus prin care Anglia ar lăsa Rusiei controlul Constantinopolului, liberă navigațiune pe strâmători în schimbul suveranității engleze în Afganistan.

Cu privire la informațiunile de mai sus, ziarul „Idea Nazionale” afirmă că asigurările date Rusiei de Anglia vor fi concretizate într'un tratat internațional.

Numitul ziar mai asigură că de câteva zile armata turcească a început să părăsească regiunea Dardanelor îndreptându-se către Brusa. Această mișcare ar avea o însemnătate capitală în mersul operațiunilor. (A. T. I.)

Flota rusească în acțiunea în Marea Neagră.

Constantinopol. — Flota rusească compusă din 5 vase de linie, două crucișătoare, 10 torpiloare și mai multe vapoare a sosit în 7 Martie în porturile de cărbuni din regiunea Fregli, pe țărmul sudic al Mării Negre și a bombardat Zungudak, Koslu, Eregli și Alabli. Un vapor s'a scufundat. În Koslu au fost incendiate vre-o câteva case. În Eregli, unde au căzut 500 de granate, au fost scufundate 4 vapoare și un vas vântrele, între cari a fost și un vapor italian și unul persian.

Petrograd. — Flota rusească din Marea Neagră bombardând Zaguldak, în oraș s'a iscat un mare incediu. Un granat turcesc a nimerit yachtul rusesc Almas, focal a fost însă localizat. 3 oameni din echipajul yachtului au fost grav răniți.

Trupe franceze ar fi fost debarcate în peninsula Gallipoli.

Roma. — Ziarul „Tribuna” primește din Toulon știrea că de acolo au plecat trupe numeroase, se crede un corp de armată, destinat a fi trimis în orient spre a debarca în peninsula Gallipoli, unde au fost ocupate câteva forturi. La Toulon se crede că trupele ar fi fost debarcate și se asigură că la acțiunea din Dardanele vor lua parte și trupe indiene venind din Egipt. Știrea despre debarcarea trupelor franceze la Gallipoli însă nu se confirmă în mod oficial. Niște nave cu pânză grecești sosite la Salonic au întâlnit în drumul lor transporturi de trupe îndreptate către Dardanele, se crede că este vorba de un cop de expedițiune de vre-o 15 mii de franco-englezi. (A. T. I.)

Luptele din Polonia și Galiția.

Petrograd. — (Comunicat rus.) Comunicat al marelui stat major: Ofensiva noastră continuă pe țărmul stâng al Niemenului și în regiunea nordvest de Grodno. Trupele noastre au respins pe Germani dincolo de frontul Sopotzkin—Lipca și ele înaintează mereu cu energie.

De asemenea la Mlava atacurile noastre au fost încununate de succes; am făcut aci cam 500 prizonieri, din cari 7 ofițeri; am luat și trei mitraliere.

Pe malul stâng al Vistulei, în regiunea Pilița, lupta are caracterul unei mari bătălii.

În Carpați, între Ondava și San atacurile austro-ungare continuă. La sud-vest de Lutovisk inamicul a încercat să pătrundă pe malul drept al apei San, dar prin contraatacuri date în noaptea de 6 Martie st. n., elementele austro-ungare cari isbutiseră să treacă apa San, au fost respinse și distruse.

Luptele din Vosgi continuă.

Paris. — (Comunicat oficial francez.) În Belgia, în dune, artileria noastră a tras cu mult succes asupra bateriilor grele din Westende. La nord de Arras, în regiunea Notre Dame de Lorette contraatacurile noastre progresează mereu. Germanii cari au angajat în aceste lupte efective mari au avut pierderi mari.

În Champagne, în valea dela nord-vest de Beasejour, un contraatac german a fost respins. Ploaia care a căzut în tot cursul zilei a încetinit operațiunile.

În Alsacia am progresat în Vosges, la Hartlansvillerkopf, am cucerit aici 300 m. din tranșeele germane. La 5 Martie st. n. am respins un contraatac în dreptul localității Uffholz și am aruncat în aer un depozit de munițiuni la Cernay. În noaptea de 5 spre 6 Martie st. n. am curățit avantposturile inimice, cari încercau să se stabilească la Silakkerkopf la este de Noneck.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 13 Martie n. 1915.

„Victoria” din Arad. In Nr.-ul trecut al foii noastre am publicat bilanțul și încheierea socoților pe anul de gestiune 1914 a fruntașului institut de credit și economii din Arad. „Victoria” care în al doilea rând este institut românesc prin progresele uimitoare a câștigat între institutele din țară, române și străine, pe lângă numele vestit încă și un rol de conducere. Acest institut, cu o conducere excelentă ne face tală și noi Români cu tot dreptul ne putem mândri cu el. De străini este respectat cu toată sinceritatea. O clasică dovadă despre încrederea ce i se acordă „Victoriei”, este considerabila mărire a depunerilor în aceste vremuri extraordinar de nefavorabile pentru acvirea depunerilor, ajungând dela 13¹/₂ milioane la 14 milioane coroane, deci cu vre-o 1¹/₂ milion s’au sporit depunerile. Cu toate greutățile vremurilor actuale și cu crutarea clientelei, totuși a obținut frumosul profit de peste 380 mii cor.

In celelalte ramuri de operație încă s’au menținut rezultatele frumoase din anii trecuți.

Mai accentuând jertfele marinimoase, ce le aduce acest institut vieții noastre culturale-naționale putem încheia cu exclamația: „Mărire fie „Victoriei” și conducătorilor tăi, vouă vă aducem prinoul recunoștinței noastre!”

Scutirea învățătorilor dela serviciul militar. Monitorul oficial publică privitor la scutirea învățătorilor dela serviciul militar: In baza ordinației Nr. 1347—1915 a ministerului de culte și instrucțiune, toți învățătorii aparținători clasei B) de glotași, născuți în anii 1896, 1895 și 1891, cari au fost găsiți apți pentru serviciu militar cu prilejul controlorelor ce au avut loc din 18 Febr. până în 24 Martie, întru cât rămânerea la ocupațiunea lor e neapărat necesară și sunt aplicați în post cel puțin din 1 Ianuarie 1915, pot fi propuși de către autoritățile competente, pentru ca să fie scutiți dela serviciul militar. Învățătorii de stat și comunali au să-și înainteze în acest scop rugărite către ministrul de culte și instrucțiune prin inspectoratele regiști, iar învățătorii dela școlile confesionale prin autoritățile lor bisericești competente. La rugări să se accludă și legitimația de glotaș primită cu prilejul asentării.

Deputați sinodali. Cetim în „Tel. Rom.”: Alegerile deputaților din cler pentru sinodul arhidiecezan pe anii 1915—1917 s’au făcut cu următorul rezultat: In cercul Sibiu a fost ales: Dr. Ilarion Pușcariu, arhimandrit și vicar arhiepiscopesc în Sibiu. In cercul Săliște: Dr. Ioan Stroia, protopresbiter în Sibiu. In cercul Sebeș: Sergiu Medean, protopresb. în Sebeș. In cercul Alba-Iulia: Nicolae Ivan, asesor cons. în Sibiu. In cercul Deva: Romul Albu, capelan în Vinelea. In cercul Hateg: Lazar Triteanu, asesor cons. în Sibiu. In cercul Ila: Dr. Ioan Dobre, protopresb. în Deva. In cercul Geoagiu: Dr. Ioan Lupas, protopresb. în Săliște. In cercul Zarand: Vasile Dămian, protopresb. în Brad. In cercul Câmpeni: Romul Furdul, propr. în Câmpeni. In cercul Turda: Vasile Gan, protopresb. în Ofenbaia. In cercul Cluj: Dr. Eusebiu R. Roșca, protosinel, director seminarial în Sibiu. In cercul Solnoc: Teodor Herman, protopresb. în Deș. In cercul Bistrița: Gregoriu Pletosu, potopresb. în Bistrița. In cercul Târnava: Mateiu Voileanu, asesor cons. în Sibiu. In cercul Sighișoara: Demetriu Moldovan, protopresb. în Sighișoara. In cercul Treiscaune: Constantin Dimian, protopresb. în Brețcu. In cercul Brașov: Dr. Vasile Saftu, protopresb. în Brașov. In cercul Bran: Ioan Hamsea, protopresb. în Zernești. In cercul Făgăraș: Nicolae Borzea, protopresb. în Făgăraș.

O scrisoare din Asia. D. Andrei Ghighiniță, aspirant de ofițer în armata austro-ungară, care se află actualmente ca prizonier rus în orașul Namangan din Turkestan (Asia) a trimis rude-niilor sale la Brașov o scrisoare datată din Ianuarie sosită de curând aici, din care reținem următoarele:

....Noi locuim aici într-o cazarmă, mâncarea o primim din oraș dela o femeie, care fier-

be. Lunar primim o leafă de 50 ruble, ceea ce face aproximativ 150 coroane în banii noștri. Cu banii ieșim, dar aici totul e scump și trebuie să plătim prețuri duble. De câteva zile s’a făcut și aici rece. Avem 8—9 grade sub zero. Până acum am avut vreme frumoasă și caldă... (G. Tr.)

Pressa românească. Publicațiuni românești, — cum arată numărul mai nou din Bibliografia Română, — au apărut în 1913: In Ardeal și Ungaria 40 ziare și reviste, 9 în Bucovina, 1 în Basarabia, 2 în Turcia și 5 în America. — Numărul ziarelor în România a fost 598, din cari 306 s’au tipărit în București, 42 în Iași, 35 în Craiova, 31 în Brăila. Ziare politice au fost 251, din acestea 228 în limba românească, celelalte franțuzești, nemțești, evreești etc.

Mitropolitul Dr. Vladimir de Repta al Bucovinei, care a stat tot în Cluj decând a fost necesitat să-și părăsească reședința, în urma invasiunii rusești, a plecat acum spre casă din Cluj, întâi la Vatra-Dornii, apoi de aci la Cernăuț. Personalul direcțiunii bunurilor fondului religios din Bucovina a rămas însă tot în Cluj deocamdată.

Delegații pressei române în Bucovina. Cetim în ziarul „Ziua”:

Intr’un articol al ziarului „Inainte” din 22 Februarie tratând chestiunea dacă în Bucovina s’au comis cruzimi sau nu, s’a exprimat temerea că guvernul austriac n’ar admite trimiterea unor delegați ai pressei române pentru a afla adevărul la fața locului.

Temerea pare oarecum justificată căci este evident că vizita unor ziariști străini pe teritoriile Monarhiei în imediata apropiere a teatrului de operațiune, v’a prezenta dificultăți considerabile. Cu toate acestea aflăm din isvor autorizat că guvernul din Viena este dispus de a face excepțiune în acest caz fiindcă are numai o singură dorință și anume ca adevărul să fie constatat în mod obiectiv.

Bucovinenii vor primi cu mare bucurie vizita delegaților pressei române. Sperăm că mai ales ziarele în legătură cu Liga Culturală, care mai mult ca ori cine are datoria de a se ocupa de suferințele fraților noștri din Bucovina, indiferent de cine au fost cauzate, vor profita de ocaziunea așa de generos oferită de guvernul austriac spre a informa cetitorii săi în mod autentic despre ceea ce s’a petrecut în Bucovina.

Despre moartea prof. Ghiță Pop ziarul „Dimineata” din București publică următoarele amănunte:

Nefericitul profesor Ghiță Pop, a fost dus, imediat după atentat, la spitalul Colțea și internat în secțiunea chirurgicală. O intervențiune chirurgicală era imediat necesară, deoarece gloanțele, cari fuseseră trase asupra profesorului Pop, l’au lovit, unul în umărul drept, atingând partea de sus a plămânului, iar celălalt în abdomen. In urma primelor ajutoare ce i s’au dat se credea, că nefericitul profesor va putea fi salvat. Inspre dimineată însă, ivindu-se complicațiuni, nu s’a mai putut da nici un ajutor medical și profesorul Pop și-a dat ultima suflare.

Vestea morții profesorului Ghiță Pop, a produs o adâncă impresie mai ales în cercul profesorilor, unde era foarte iubit.

Ca profesor, Ghiță Pop, era foarte apreciat pentru activitatea, pe care o depunea și pentru metoda specială, pe care o aplica în predarea cursurilor. A fost profesor la liceul Mihai Viteazu și în urmă la seminarul central.

Consiliu de miniștri. Se anunță din Budapesta: In palatul primului ministru a avut loc ieri un consiliu de miniștri la care au luat parte toți membrii guvernului.

Un vapor militar rus amenință în apele românești remorcherul austro-ungar „Neptun”. Cetim în ziarul „Ziua”: In toate cercurile din T.-Severin se discută cu aprindere până unde merg cu îndrăzneala vapoarele militare rusești de pe Dunăre. In 18 Febr. v. după amiază pe la orele 4 jum. remorcherul austro-ungar „Neptun”, de sub comanda căpitanului Sandomeli voind a părăsi locul unde își făcuse iernatecul, pentru a se stabili ceva mai jos de portul nostru — punându-se astfel în siguranță de venirea din nou a unor mine plutitoare pe Dunăre — un vas de marină militară rusă, care se afla la Cladova s’a luat numaidecât după dânsul și ajun-

gându-l l’a somat să se întoarcă imediat la locul de unde plecase.

Căpitanul Sandomelli la început n’a voit să-l asculte. Dar amenințat cu scufundarea lui „Neptun” s’a executat, însă pe când făcea rondul de ocolire, în apele sârbești, prin dreptul ruinelor podului lui Traian o mină plutitoare face o groaznică explozie ridicând un formidabil val de apă la o înălțime de câteva sute de metri.

Din fericire explozia s’a produs la o mică distanță de vas, așa că „Neptun” a rămas neatins și doar cu spaima personalului aflător pe dânsul.

Mina probabil a fost lansată de vasul rusesc cu scop ca ea să se lovească de „Neptun” și să-l scufunde.

Învățătorimea săsească și războiul. Conform datelor apărute zilele acestea în organul oficial din Sibiu al bisericii evanghelice săsești ardeleni, dintre 551 învățători sași sunt chemați la arme și înrolați, până la 1 Martie, 163 de inși. Din acești 163 se găsesc pe câmpul de război 70, iar restul de 93 face servicii militare în interiorul țării. In număr rotund Sașii sunt reprezentați în armată cu 20.000 de ostași (poporațiunea întreagă săsească numără în Ardeal 220.000 de suiele): în primele șase luni ale războiului au fost distinși 394 soldați sași, între ei și câțiva învățători. Au căzut morți dintre dascăli cinci inși, zece se află în captivitate rusească, iar doi sunt dispăruți.

Sentința în procesul șalupei „Trotuș”. Din Constanța se anunță: Tribunalul de aici a pronunțat Luni sentința în procesul penal intentat de către ministerul de război societății ungare de navigație cu reședința în Budapesta pentru că în seara de 19 Septemvrie 1912 vasul ungar „Graf Szécheny István” a ciocnit și înecat în Dunăre șalupea românească „Trotuș” cu 37 ofițeri și soldați.

Tribunalul condamnă pe căpitanul Carol Klean căpitan secund, pe vasul „Graf Szécheny István” să sufere 3 luni de închisoare corecțională și una sută lei amendă pentru faptul de omor prin imprudență. Obligă pe căpitanul și pe societatea, să plătească în mod solidar suma de 400 mii lei către ministerul de război.

De asemenea tribunalul a acordat și familiilor victimelor despăgubiri, între cari dnei Elisa loc.-col. Stoenescu 180 mii lei ca tutoare a minorilor rămași; dnei Luiza Stoenescu 40 mii lei; d-nei Irina Vărlam (Stoenescu) 10 mii lei etc.

Tribunalul obligă în mod solidar la plata sumei de lei 1680.10 bani cheltuieli către stat și 200 lei cheltuieli de procedură, și respinge cererea de despăgubiri acelor rămași în viață. Sentința a fost dată cu drept de apel.

Ultima oră.

UN COMUNICAT AL PARTIDULUI CONSERVATOR ROMÂN.

București. — Ziarul „Steagul”, organul oficios al partidului conservator publică următorul comunicat:

„Senatul, după cererea dlui I. I. Brătianu, șeful guvernului, a votat cu aproape unanimitate, legea prin care guvernul este autorizat să aplice starea de asediu atunci când va crede de cuviință.

Partidul conservator, credincios hotărârei sale de a nu pune nici o piedecă guvernului în aceste vremuri gingașe, a votat fără să discute, proiectul.

Dacă guvernul a cerut ca să fie înarmat cu o asemenea lege, neapărat că o crede necesară, neapărat că întrevide că poate va veni momentul în care aplicarea ei, parțială sau în întregime, să fie de trebuință.

In asemenea împrejurări și cu hotărârea ce ne-am luat, mai mult nu este necesar să spunem”.

RELAȚIILE DINTRE GRECIA ȘI BULGARIA.

Sofia. — Toată lumea de aci e convinsă de primejdia unui conflict cu Grecia, care manifestează ferma dorință să ocupe Monastirul, ceea ce Bulgaria nici nu vrea să audă.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

„POMUL“

reuniune de cruțare și ajutorare ca asociațiune din Mândruloc și jur.

Convocare.

Domnii acționari ai reuniunii de cruțare și ajutorare „Pomul“ sunt invitați prin aceasta la

I. adunare gen. ordinară

care se va ține în Mândruloc, Luni în 22 Martie n. 1915. d. a. la 4 ore în localu școalei confesionale cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Raportul direcțiunii și al comisiunii de de supraveghere despre gestiunea anului 1914, și stabilirea bilanțului.

2. Deciderea asupra profitului curat.

3. Alegerea comisiunii de supraveghere.

4. Darea absolutorul i, pentru direcțiune și comisiunea de supraveghere pentru anul expirat.

5. Eventuale propuneri.

Mândruloc, la 12 Martie 1915

DIRECȚIUNEA.

„POMUL“

Mondorlak és környékének takaré- és segélyegylete mint szövetség.

Meghívó

„Pomul“ takaré- és segélyegylet mint szövetség t. részvényeseit meghívjuk, az 1915. március 22-én d. u. 4 órákor, a felekezeti iskola helységében megtartandó

I. rendes évi közgyűlésre.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1914 üzlet évről és az évi mérleg jóváhagyása.

2. Tiszta nyereség feletti határozat.

3. A felügyelő-bizottság megválasztása.

4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére felmentvény megadása, az elmúlt üzlet évre.

5. Indítványok.

Mondorlak, 1915. évi március 12.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Contul Bilanț la 31 Decemvrie 1914. — Mérleg számla 1914. december 31-én.

Active—Vagyon

Pasive—Teher

Cassa — Pénzkészlet	23 95	Cvete incurse — befolyt üzletrészek	917
Depunere la institutul „Mureșanul“		Spese de fondare — alapítási	
— Takarékbetét „Mureșanul“	831 58	költségek	59 20
Spese — költségek	151 25	Profit — nyereség	30 58
	1006 8		1006 78

Mondorlak, 31 Decemvrie 1914.

DIRECȚIUNEA — IGAZGATÓSÁG.

Constantin Mihulin m. p.
președinte—elnök.

Petru Colțeu m. p.

Aurel Drăgan m. p.

Nicolae Gurban m. p.

Simeon Rujlan m. p.

Pascu Cuvinan m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE. — FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG.

Subscrisul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat exacte. — Alólirott felügyelő-bizottság a jelen számlákat átvizsgálta és helyeseknek találta.

Mondorlak, la 12 Martie 1915.

A. Bozgan, m. p., preș.

Bernáth Ferencz m. p., fb. tag

George Andrica m. p.

Nicolae Tătar m. p.

La „Librăria Concordia“

Arad, str. Deák Ferenc nr. 20

se află de vânzare cărți de rugăciuni, bisericesti, literare, populare etc. etc.

»Cantorul bisericesc« sau cuprinsul vecher, utreniei și liturgiei pe 8 glasuri, împreună cu rânduiala serviciului bisericesc. Aranjat de învățătorul George Bugigan. Prețul: broșat Cor. 10—, legat în pânză 12—, în piele 14—

Carte de rugăciuni pentru folosul și mângâierea fiecărui creștin. Intocmită de ierodiaconul Damaschin din Sfânta Mănaștere Sinaia. Legată 2—

Acaftistul prea sfintei Născătoarei de Dumnezeu și alte Acaftiste și rugăciuni foarte evlavioase și de folos Legată în piele neagră aurită 3 50

Acaftistul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni. Legate în piele roșie 3 20

Acaftistul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni Legată în os alb 10—

Patima și moartea Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hris'os. Legată în pânză, aurită 2—

Visul Născătoarei de Dumnezeu. Legată în pânză, aurită 20

Rugăciunile școlarilor și cântări bisericesti alese și întocmite de N. Ștef învățător. Prețul 50

Culegere de cântări bisericesti legată în pânză, aurită 30

Mărgăritarul sufletului. Carte de rugăciuni și cântări întocmită pentru trebuințele vieții. Legată simplu Cor. 1— în piele 3 20 Cor. în catifea 5 60

Icoana sufletului Carte de rugăciuni și cântări bisericesti. Legată 1— Cor., legată în catifea 5 60

Mântuirea sufletului. Carte de rugăciuni legată 80

Noul Testament al Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos 70

Noul așezământ. Legată 1 20

Epistolia Domnului nostru Isus Hristos Cele 8 glasuri sau Octoiul cel mic. Legat 1 50, 1 60, 2— și 2 40

Noul Testament. Partea întâia. Evangheliile după Mateiu, Marcu, Luca și Ioan, de Arhierul Sofronie Craioveanul 4—

M Sadoveanu Povestiri din războiu 2—

Thomas Carlyle. Eroii, cultul eroilor și eroicul în istorie Traducere din limba engleză de C. Antoniadă dr. în filozofie. Prețul 2—

Radó Gyula

prăvălie de confecțiuni pentru dame în ARAD.

!

Noutăți în

COSTUME

din cottelen, pepita și alte ștofe la modă cu cel mai bun croi, acum dela 35 coroane în sus.

!

JACHETE

după moda cea mai nouă.

Jachete scurte,
Capoate de sport,
Jachete de mătăsă,
Capoate albe,
Pardesiuri pentru copii,
Haine pentru fetițe,
Talii,
Halate
Fuste,
Mantale de lister și gumă

în asortiment extraordinar.

!

Bluze și haine de dolu.

Prețuri fixe! Telefon: 238.

(Ra 2376)

instituit de credit și de economii, societ. pe acții în Ecica (Écska, Torontál).

Petru Mioc m. p.

„CORVINEANA”

institut de credit și economii societate pe acții în Hunedoara.

CONVOCARE.

În baza § 19 din statute, domnii acționari ai institutului de credit și economii „CORVINEANA” societate pe acții în Hunedoara sunt convocați la a

XIX-a adunare generală ordinară

care se va ținea în localul institutului din Hunedoara în 22 Martie 1915 st. n. la orele 11 a. m. cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Alegerea președintelui, conform §-ului 23 din statute.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere, aprobarea bilanțului pe 1914, întrebuintarea profitului curat și darea absoluturului.
3. Alegerea alor 2 membrii în direcțiune cu mandat pe 3 ani.
4. Alegerea unui membru în direcțiune cu mandat pe 1 an.
5. Alegerea alor 4 membrii în comitetul de supraveghiere cu mandat pe 3 ani.
6. Eventuale propuneri, ivite în cadrul §-lui 28 din statute.

Acționarii, cari doresc a lua parte la adunarea generală sunt rugați a-și depune, în înțelesul §-lui 20 din statute, la cassa institutului acțiile, eventual documentele de plenipotență, cel mult până la 21 Martie st. n. 1915 la orele 11 a. m. — Dacă la adunarea generală n'ar participa acționari în numărul recerut de statute, se va ținea adunarea generală în 30 Martie st. n. 1915 la orele 11 a. m. în localul institutului, când fără privire la numărul acționarilor prezenți și al acțiilor reprezentate, se vor aduce hotărâri valide. Hunedoara, la 30 Ianuarie st. n. 1915.

DIRECȚIUNEA.

ACTIVA—VAGYON

Contul Bilanț — Mérleg-számla

PASSIVA—TEHER

Cassa — Pénztár	9687	35	Capital societar — Részvénytőke:		
Cambii de bancă — Váltótárca	670428	20	700 buc. acții à K 100.—; — 700 drb. részv.		
Cambii cu acop. hipot. — Jelz. váltók	190956	—	à 100.— K.	70000	—
Impr. pe obl. — Kötvénykölsönök	15417	—	Fond de rezervă — Tartalékalap	70000	—
Efecte — Értékpapírok	40000	—	Fond special de rezervă — Külön tart.-alap	38926	15
Conturi curente — Folyó számlák	2410	13	Fond de penziuni — Nyugdíjalap	25012	12
Acții — Részvények	1400	—	Depozite spre fructificare — Takarékbetétek		203938
Casa institutului — Intézeti ház	70000	—	Reescompt — Visszleszámitolás		619554
Diverse conturi debitoare — Adósok	1075	90	Impr. pe efecte proprii — Értékpapír kölcsön		131688
Bon la diferite bănci — Kőv. más pénzint.	1651	01	Diverse conturi creditoare — Hitelezők		12500
Mobilier — Felszerelés	1980	—	Dividenda neridicată — Fel nem vett osztalék		11977
10% amortizare — 10% leírás	198	—	Int. trans. anticipate — Átmen. kam. 1915 évre		154
	1782	—	Profit curat — Tiszta nyereség		14426
					10569
	1004807	59			58
					1004807
					59

ESİTE—KIADÁS

Contul Profit și Perdere — Nyereség és Veszteség-Számla

INTRATE—BEVETEL

Interese — Kamatok:			Interese — kamatok:		
după depozite — betétek után	37759	31	de escompt — leszámított váltók után	69207	93
după efecte — értékpapír kölcs. után	385	—	de obligații — kötv.-kölsönök után	1086	96
de reescompt — visszleszám. kam. —	8628	76	de cont-curent — folyó számlák után	1253	23
fondului de penziuni — nyugdíjalap kam.	1415	78	Proviziuni — Jutalékok		71548
Spese — Költségek:		48188	Chirie — Házbér		12
registre, impr. lemne de încălzit etc. —					7670
könyvek, nyomtatványok, tűzifa stb.	3666	26			59
salare — fizetések	7554	60			3840
relut de quartir — lakbér	1166	88			—
Contribuție — Adó:		12387			74
directă — egyenes	7938	61			
10% dare după int. de dep. — 10% betéti					
kamat után	3775	93			
Amortizare — Leírás:		11714			54
din mobilier — a felszerelési számlán		198			
Profit curat — Tiszta nyereség		10569			58
	83058	71			83058
					71

VALERIU BEȘAN m. p.
director executiv.

Hunedoara, la 31 Decembrie 1914.

DIRECȚIUNEA:

Petru Șinca m. p.
prezident.

Avram P. Păcurar m. p.

Teofil Tulea m. p.

Iosif Șoimos m. p.

Petru Popoviciu m. p.

Simion Zăvoian m. p.

George Popoviciu m. p.

Simion Chirca m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile de mai sus și le-am aflat în deplină ordine și exacte.

Onorată adunare generală! În decursul anului expirat am ținut mai multe ședințe, controlând ramii de operațiune ai institutului, iar azi am revăzut bilanțul încheiat cu 31 Decembrie 1914 cu un profit curat de 10569 K 58 fil., care l'am aflat compus pe baze solide și exact. Propunem să binevoiți: a aproba bilanțul, a da absolutoriul atât direcțiunii cât și comitetului de supraveghiere, a decide împărțirea profitului curat în conformitate cu propunerea direcțiunii, la care ne alăturăm.

Hunedoara, la 30 Ianuarie 1915.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Dominic Rațiu m. p.
prezident.

Eduard Toth m. p.

Otto Popovits m. p.

Alexandru Petreu m. p.